ANG Bayan
Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Bisaya
Bolyum LIV Ihap 3
Pebrero 7, 2023
www.philippinerevolution.nu

EDITORYAL

Marcos kanhi ug karon: papet, pasista ug paantus sa katawhan

Tin-aw kaayo alang sa katawhang Pilipino nga si Ferdinand Marcos Jr, kasamtangang hepe sa papet nga estado, walay kalainan sa amahan niyang kanhing diktador: pareho silang papet, pasista, korap ug paantus, ug walay pagtagad sa kaayuhan sa katawhang gutom ug naglisud.

Kini ang naghugpong ug nagtukmod sa katawhan nga mag-alsa sa EDSA kapin tulo ug tunga ka dekada na ang milabay. Kini usab karon ang naghiusa kanila nga mosukol aron iasdang ug panalipdan ang ilang mga katungod ug kaayuhan, ug ang ilang pangandoy alang sa tinuod nga nasudnong kagawasan ug demokrasya. Sama sa amahang diktador, gamit ni Marcos Jr ang pinakadunot ug pinakahiwi nga mga pamaagi sa nagharing hut-ong sa pagpadagan sa puno sa krisis nga sistemang semikolonyal ug semipyudal sa Pilipinas.

Sunud-sunuran si Marcos Jr sa mga langyawng gahum ug wala ni gamay nga dungog sa ginahimong pagsurender sa kaugalingnan ug kaayuhan sa nasud sa mga langyawng gahum, ilabina sa US ug China.

Mga palisiyang neoliberal nga gisugdan sa iyang amahan niadtong dekada 1970, ang ginapatuman karon ni Marcos Jr. Ginaduso niini ang todo-largang liberalisasyon sa pamuhunan ug importasyon sa ngalan sa "hingpit nga pag-abli sa pultahan." Ginahatag ang tanang pabor ug saad sa langyawng dagkung kapitalista, ilabina ang ubos nga suhulan sa mga mamumuo ug dili pagsingil og buhis. Ginahatag usab sa mga langyawng kapitalista ang hingpit nga kagawasang ilugon ang yuta sa mga mag-uuma ug minoryang katawhan, ug kawkawon ang bahandi sa kabukiran, suba ug kadagatan.

Pipila ka dekada nang ginagunob sa maong mga palisiya ang panginabuhian sa katawhan, ang lokal nga produksyon ug ekonomiya sa Pilipinas. Sa ngalan sa liberalisasyon sa importasyon, gipasagdang magdapog ang mga langyawng patigayon sa nasud ug sapawan ang lokal nga produksyon, ilabina sa agrikultura. Dili na halos makaginhawa ang masang mag-uuma tungod sa gidaghanon sa imported nga bugas, lain-laing utanon, sibuyas, ahos, ug bisan asin. Sa ngalan

sa deregulasyon, gihatagag kagawasan ang mga burgesya-kumprador nga dagkung komersyante, ug importer ug ismagler (nga sagad parehong mga tawo o ilang kapamilya) aron subra-sobrang patungan ang presyo sa mga palaliton.

Sa milabayng halos upat ka dekada, padayon nga nadunot ug labaw pang miubos ang produksyon sa Pilipinas ug labawng gipiang ang ekonomiya sa nasud. Ginapagawas nga "kalamboan" ang langyawng pamuhunan sa mga "export processing zone" bisan wala kini nagpalambo sa lokal nga ekonomiya. Aron hulipan ang pirmeng kakulang sa salapi tungod sa dili patas nga langyawng pakigpatigayon, labaw nga nagsalig ang nasud sa langyawng pagpangutang ug pagpadala og mga mamumuong Pilipino sa gawas sa nasud nga tigpasulod og dolyar sa nasud. Kada tuig, mokabat sa 1/4 sa badyet sa nasud ang gitagana sa pangbayad-utang, nga wala napahimuslan sa katawhan.

Sama sa hiwi nga prayoridad sa iyang amahan ug sa mga misunod nga reaksyunaryong gubyerno, kulang kaayo ang gigahing badyet ni Marcos Jr sa panglawas, edukasyon ug uban pang katilingbanong serbisyo. Sa pikas bahin, nagkadaku ang pondong ginausik-usikan sa Armed Forces of the Philippines (AFP) aron mopalit og mga helikopter ug eroplanong iggugubat, mga bomba, bala ug uban pang himang iggugubat nga pagagamiton aron sumpuon, hadlukon ug pukanon ang pagsukol sa katawhan.

Ang deklarasyon ni Marcos Jr nga "higala sa tanan," sa pagkatinuod, palisiya sa pagpaulipon sa tanan. Sa kongkreto, gitugutan niya bag-o lang ang plano sa gubyerno ug militar sa US nga magtukod og dugang lima pa ka base militar sulod sa mga kampong militar sa AFP sa Cagayan, Isabela ug Palawan. Plano sa US nga gamiton kini isip istasyon sa mga tropa ug magpwesto og mga misayl nga ition sa China. Mitugot usab si Marcos nga maghimo og hiniusang pagpatrulya ang mga barkong iggugubat sa US ug mga pwersa sa AFP. Kini nga mga lakang kabahin sa estratehiyang militar sa US nga gamiton ang Pilipinas, lakip na ang Japan, South Korea, Taiwan, ug uban pang nasud, isip natad sa pagpanghulhog og gyera sa China, sama sa gihimo niining paggamit sa Ukraine para gerahon ang Russia.

Samtang, daw tuud si Marcos nga walay gihimo atubangan sa padayon nga paggamit sa China sa pito ka pasilidad militar nga kadaghanan gitukod niini sulod sa teritoryong dagat sa Pilipinas. Mas grabe pa, giimbitahan ni Marcos ang Chinese Construction and Communication Corporation, usa ka kumpanyang gipanag-iyahan sa gubyerno sa China nga notoryus sa pagpanuhol ug korapsyon. Lakip kini sa mga kumpanyang nalambigit sa malukpanong paggun-ob sa kadagatan sa Pilipinas. Giawhag ni Marcos nga palapdon ang operasyon sa maong kumpanya sa Pilipinas, bugti sa dugang pautang gikan sa China.

Sama niadtong panahon sa diktaduryang Marcos, nangalisngaw usab karon ang baho sa korapsyon. Gawas sa pagdawat og suhol sa mga langyawng kumpanya, nabutyag kanhi lang nga nalambigit usab si Marcos Jr sa dinagkung ismagling, nga ang uban iladong paryente sa iyang asawa nga si Liza Araneta. Gipapaspasan usab ni Marcos ang pagpundar og Maharlika Investment Fund aron maangkon ang gatusan ka bilyong pondo sa gubyerno ug ibutang sa mga ginapaburan niyang mga negosyo.

Samtang labaw pang migrabe ang pagkapapet ni Marcos Jr, ang korapsyon ug pagpaantus sa katawhan, labaw usab nga nagkabangis ug nagkagrabe ang brutalidad sa gyera sa reaksyunaryong estado batok sa katawhan. Sa duso usab sa among imperyalistang US, nagkabangis ang ginahimong kampanya sa AFP ug Philippine National Police (PNP) sa pagsumpo sa katawhan. Sama ka bangis niadtong balaod militar ni Marcos ang pulitikanhong pagpanumpo ug kontra-insurhensiya karon. Malukpanon ug walay pili ang pagyatak sa mga tawhanong katungod ug internasyunal nga makitawhanong balaod.

Sama ilalum ni Marcos Sr, naglunang sa kalisud ang masang mamumuo, mag-uuma ug tibuok katawhan ilalum ni Marcos Jr, samtang naglangoy sa luho ug kaharuhay ang mga asyendero, dagkung burgesya-kumprador ug langyawng dagkung kapitalista. Atubangan sa nasinati nilang pagpangdaugdaug ug pagpahimulos, tin-aw nga walay laing dalan alang sa katawhan kundili ang dalan sa rebolusyonaryong pagsukol. AB

ANG Bayan

Bolyum LIV Ihap 3 | Pebrero 7, 2023

Ang Ang Bayan ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray, Ingles ug Espanyol. Nagadawat ang Ang Bayan og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.

Unod

Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas

ang.bayan@cpp.ph
@angbayan1969

Pagsaulog ug pagbansay ng BHB, gilunsad sa Western Samar

Luyo sa pasistang mga atake sa Armed Forces of the Philippines (AFP) ug nakapokus nga operasyong militar sa mga lungsod sa Samar, padayon nga nakapanlimbasog ang mga yunit sa hukbong bayan sa prubinsya. Nakapahigayon ang BHB og mga pagsaulog ug uban pang aktibidad niadtong ulahing kwarto sa 2022.

Niadtong Disyembre 25, 2022, nagtapok ang mga Pulang manggugubat sa BHB ug mga myembro sa rebolusyonaryong organisasyong masa aron saulugon ang anibersaryo sa Partido ug parangalan ang mga rebolusyonaryong martir. Nahimong sentro sa programa ang pagdumdum sa mga dagkung kadaugan sa Partido sa isla sa milabayng tuig.

Giila sa panagtapok ang kabayanihan sa Dolores 22, ni Joel Arceo (Ka Divino) ug uban pa. Naglunsad usab og hilum nga *21-gun salute* isip paghatag sa pinakataas nga pagsaludar kang Kaubang Jose Maria Sison.

Pagbansay militar

Niadtong ulahing semana sa Oktubre 2022, gilunsad sa BHB-Western Samar aron pakusgon ang kapasidad sa mga Pulang manggugubat sa hugot nga pagsunod sa kumand, lain-laing pormasyon ug maniobrang pangkombat ug depensa, ug uban pa.

Usa sa mga misalmot sa pagbansay ang bag-ong rekrut nga si Ka Rain, 20 anyos, ug myembro sa Kabataang Makabayan sa ilang baryo. Gipataas sa pagbansay ang iyang kumpyansa aron mogunit og armas ug mosukol sa kaaway.

Nagmalampuson ang pagbansay taliwala sa dautang panahon. Balon sa mga manggugubat ang ilang mga nakat-onan sa pagpatuman sa ilang mga tahas. Wika ni Ka Pander nga maoy nangulo sa pagbansay, "Kitang mga Pulang manggugubat kinahanglang kanunay uhaw sa mga pagtuon ug pagbansay tungod kay dinhi naumol ang atong mga kapasidad ug rebolusyonaryong diwa alang sa labaw pang pagtampo sa malingkawasnong kalihukan sa katawhang Pilipino." AB

Pulis sa Southern Panay, giatake sa BHB

GITAHO SA BAGONG Hukbong Bayan (BHB)-Southern Panay ang mga armadong aksyong gilunsad niini sa milabayng mga bulan batok sa salot nga mga pwersa sa pulis ug militar sa habagatang dapit sa isla.

Gipabuthan sa yunit sa BHB ang detatsment sa 2nd Platoon, 1st Iloilo Mobile Company sa pulis sa Barangay Mayang, Tubungan, Iloilo niadtong Pebrero 1. Ayha niini, gipabuthan sa hukbong bayan ang detatsment sa CAFGU sa Barangay Tubudan, San Remegio, Antique niadtong Enero 28.

Samtang, niadtong Disyembre 11, 2022, giambus sa BHB ang giusang pwersa sa San Remegio Municipal Police Station ug Antique Mobile Force nga nag-operasyon sa Barangay Aningalan, San Remigio, Antique. Duha ka pulis ang nasamdan sa ambus.

Sa isla sa Negros, naigo sa BHB-Southwest Negros ang mga sundalo sa 15th IB sa usa ka engkwentro sa Sityo Malipayon, Barangay San Jose, Sipalay City niadtong Enero 18. Tulo ang kumpirmadong napatay sa 15th IB samtang pito ang nasamdan.

Gipabuthan usab sa BHB-North Negros ang detatsment sa CAFGU sa Barangay Bandila, Toboso, Negros Occidental niadtong Enero 31.

Planong ehersisyong militar sa US ug Pilipinas sa Ilocos, gikundena

GIKUNDENA SA National Democratic Front-Ilocos ang planong paglunsad sa ika-38 Balikatan Exercises sa mga sundalong Pilipino ug Amerikano sa Ilocos Norte sa umalabot nga Abril 24-27. Nakatakda kining salmutan sa 16,000 ka sundalo, matud sa pasiunang mga balita.

Matud sa NDF-Ilocos, ikaduhang ehersisyong militar na kini nga pagalunsaron sa Ilocos Norte. Unang gilunsad ang giusang pagbansay sa Philippine Marines ug US Marines sa Currimao ug Laoag City niadtong Hunyo 2022.

Sa pamahayag ni Col. Michael Logico, nga nangulo sa maong ehersisyong militar, gitudlo niini ang Barangay Bayog, Burgos isip "operational area" sa pagahimuong ehersisyo. Ang baybayon sa Bayog pagagamiton isip *coastal air defense site*. Dinhi usab ipahigayon ang *live fire exercises* aron sulayan ang mga bag-ong himang iggugubat sa US.

Barog sa NDF-Ilocos, ibutang niini sa peligro ang katawhang Ilocano ug pagayatakan ang soberanya sa Pilipinas. Nagpahimangno usab sila sa peligro nga ibunga sa ehersisyo sa kinaiyahan lakip ang posibleng pagguba sa mga *coral reef* sa kadagatan sa lugar. Matud niini, isapeligro ilabina sa *live fire exercises* ang mga komunidad sa mga mangingisda ug maguuma.

Ang US-RP Balikatan Exercises nakagambalay sa dili patas nga Mutual Defense Treaty ug Visiting Forces Agreement. Dugang sa Ilocos Norte, adunay mga bahin kining pagalunsaron sa Fuga, Calayan ug Batanes.

Paglambo sa GDP, “layo sa tungol”

Wala nabati sa katawhan, ilabina sa kabus, ang gipanghinambog ni Ferdinand Marcos Jr nga 7.6% nga paglambo niadtong 2022 sa *gross domestic product* (GDP o lokal nga produksyon) sa Pilipinas. Matud sa grupong Kadamay, “layo sa tungol” sa Pilipinong kabus ang gimaya nga “paglambo” ni Marcos Jr. Wala sila naglaum nga masulbad sa “byaherong presidente” ang ilang nagdagook nga tiyan.

Gimakmak sa mga kabus ang paghari ni Marcos Jr isip “panahon sa kagutom.” Matud mismo sa estadistika sa estado, midaku ngadto sa 20 milyon (nadugangan og 2.3 milyon) ang kabus niadtong 2022. Labing daghan ang nakasinati og kagutom sa tunga-tunga sa Oktubre ug Disyembre niadtong milabayng tuig bunga sa padayong pagsaka sa presyo sa mga palaliton.

“Flash in the pan” o usa ka butang nga dalikyat lamang ug dili na masubli, ang tawag sa Ibon Foundation sa gipanghinambog nga paglambo sa GDP. “Rebound” o bwelo lamang kini gikan sa grabeng pagtiurok sa ekonomiya nga gibunga sa hugot nga mga *lockdown* sa panahon sa pandemya. Siguradong mahitabo ang habog nga pagkahagba sa ekonomiya karong tuiga, matud sa institusyon.

Ginailad lamang sa gubyerno ang publiko kalabot sa paglambo, matud sa Ibon. Gusto lamang niining ipagawal ang kunuhay “maayo nga pagtimon” ni Marcos Jr sa ekonomiya. Sa aktwal, dili kini magdugay tungod kay misangko na ang “paglambo” gikan sa makasaysayanong 9.5% nga pagkahagba sa lokal nga produksyon niadtong 2020. “Mobalik na kini (ekonomiya) sa kanhing padron sa hinay nga paglambo ayha magpandemya.”

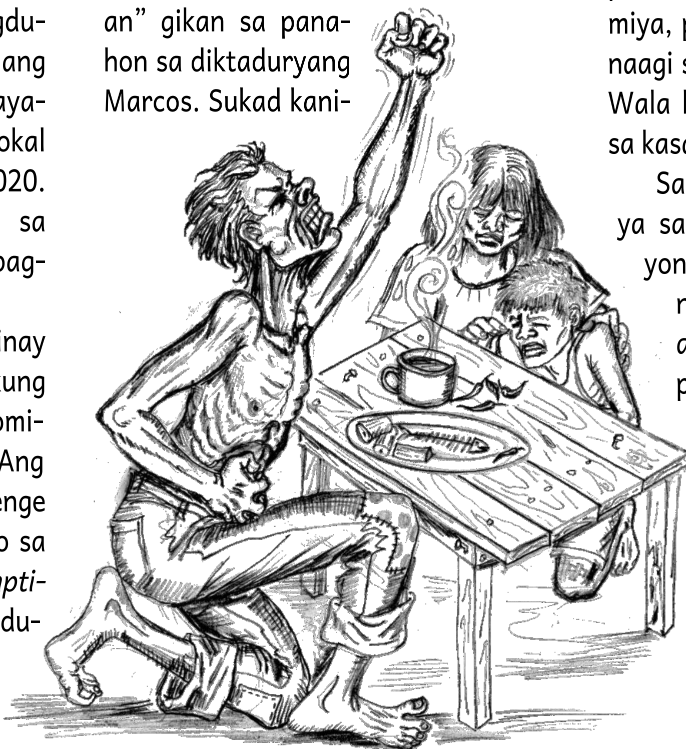
Gani, nagsugod na ang paghinay sa ikaupat nga kwarto sa 2022 kung asa milambo og 7.2% ang ekonomiya, pinakahinay sa tibuok 2022. Ang gipanghinambog nga “revenge spending” o pagtaas sa paggasto sa mga pamilya (*household consumption*) mikunhod na gikan pa sa ikaduhang kwarto sa tuig. Walay bwelo ang paggasto bisan niadtong Pasko.

Samtang, ikatulo nga tuig na nga nahagba ang produksyon sa agrikultura. Matud mismo sa datos sa estado, negatibo o anaa sa -0.1% ang paglambo sa lokal nga agrikultura niadtong 2022. Ayha niini, misigpit ang produksyon sa sektor og -1.7% (2021) ug -1.2% (2020). Bisan niadtong 2019, dili signipikante ang paglambo sa agrikultura (0.3%). Sa magkasunod nga tulo ka tuig, mihagba ang pananum ug pagpangisda. Misaka gamay ang produksyon sa *livestock* (1.9%) apan dili kini sarang aron birahon pataas ang tantos sa paglambo sa tibuok sektor.

Dili solusyon sa krisis

Dili maresolba ang malungtarong krisis sa ekonomiya sa Pilipinas pinaagi sa Philippine Development Plan (PDP) 2023-2028, ang programa sa ekonomiya ni Ferdinand Marcos Jr. Gitawag sa Ibon ang plano nga “karaan na.”

Ang PDP, matud sa institusyon, ang pang-siyam na sa mga “programang pangkalambo-an” gikan sa panahon sa diktaduryang Marcos. Sukad kani-adto hangtud sa kasamtangan, nakapunting ang maong mga programa sa pagpatuman sa mga reporma alang sa “gawasnong pamatigayon.” Buut pasabot lamang niini nga magpadayon ang nakapunting-sa-eksport nga produksyon samtang nagkapagkapag ang reaksyunaryong estado nga makaagni og langyawng pamuhunan.

Gilatag sa Ibon ang datos sa estado nga nag-ingong midaku ang bahin sa produksyong pang-eksport gikan 16% sa GDP niadtong dekada 1980 ngadto sa 40% niadtong dekada 2000. Unum ka beses usab nga midaku ang langyawng pamuhunan gikan dekada 1980 (5% ng GDP) ngadto sa 29% sa kasamtangan.

Atubangan niini, paubos ang padron sa pagmanupaktura ug agrikultura sukad pa niadtong dekada 1950. Ingonman, nagkagamay ang ihap sa ginaempleyo niining mga mamumuo.

Labaw nga ipahagba sa PDP 2022-2028 ang nasud sa grabeng krisis. Kini tungod kay nakagambalay ang plano sa palisiyang globalisasyon nga hinungdan sa malukpanong disempleyo, kalisud ug kawalay kalambuan sa miaging upat ka dekada.

Imbes nga palambuon, padayon nga pagapatyon sa rehimen ang produktibong mga sektor sa ekonomiya, partikular ang agrikultura, pinaagi sa walay pugong importasyon. Wala kiniy ihatag na suporta bisan sa kasamtangang produksyon.

Sama sa mga plano sa ekonomiya sa milabayng mga reaksyunaryong rehimen, wala kiniy laraw nga ihatag sa mga mamumuo ang makabuhi nga suhulan ug programa alang sa reporma sa yuta, pagpataas sa presyo sa pagpalit sa mga produktong pang-agrikultura sa mga mag-uuma ug uban pang gikinahanglang reporma aron iangat ang kinabuhi ug panginabuhian sa mayorya sa mga Pilipino. AB

NDFP *consultant* ug 4 pa, dili makatarunganong giaresto

Dili makatarunganong giaresto sa mga sundalo ug pwersa sa Criminal Investigation and Detection Group (CIDG) ang konsultant sa National Democratic Front of the Philippines (NDFP) alang sa panaghisgot kalinaw nga si Ruben Saluta, 75, ug iyang asawa ug parehong rebolusyonaryong si Presentacion Cordon Saluta, 63, uban si Yvonne Losaria sa ilang gisak-ang balay sa Doña Soledad, Barangay Labangal, General Santos City niadtong Enero 30.

Giaresto si Saluta subay sa gama-gamang mga kaso sa pagpatay samtang si Presentacion ug Losaria gipasakaan og mga kasong rebelyon. Dugang dinhi, ginapagawas sa mga pwersa sa estado nga nakuha kanila ang unum ka tag-as nga kalibreng armas, mga bala ug uban pang gamit militar. Si Saluta, tiguwang na ug adunay *chronic pulmonary disease*. Parehong adunay *hypertension* siya ug ang iyang asawa.

Sa Baguio City, giaresto sa mga pulis si Jennifer Awingan, usa ka minorya sa Kalinga ug myembro sa Cordillera Peoples Alliance (CPA) sa iyang balay sa Barangay Pinsao Proper niadtong Enero 30. Gipasakahan siya, lakip ang walo pa, og gama-gamang kasong rebelyon sa rehiyon sa Cordillera ug Ilocos.

Lakip sa mga gikasuhan mao silang Windel Bolinget ug Steve Tauli, parehong mga upisyal sa CPA, Sarah Abellon, Lourdes Gimenez, Florence Kang, midya sa Northern Dispatch nga si Niño Oconer, ug silang Jovensio Tangbawan ug Salcedo Dumayom Dappay Jr. Dili sila pwedeng magpyansa sa maong mga kaso.

Giaresto usab sa mga pulis ang unyonista ug propesor sa UP Diliman nga si Prof. Melania Flores niadtong Pebrero 6. Gipasakahan siya og kasong "paglapas sa Social Security Law." Matud sa mga grupo, pagpamig-ot kini sa mga aktibista ug progresibong personahe.

Samtang niadtong Enero 30, gihikyad sa publiko sa Anti-Terrorism Council (ATC) ang pagdeklarang "terorista" kang Dr. Natividad Castro, iladong duktor nga gipiling magsilbi sa mga komunidad sa Lumad ug mag-uuma sa Mindanao. Ang ATC usa ka kapunungan nga gimugna sa epektibidad sa Anti-Terror Law.

Sulayng pagmasaker. Napatay si Danny Malinao sa sulay nga pagmasaker sa 3rd Special Forces Battalion sa lima ka mag-uuma sa Sityo Emerald, Diatagon, Lianga, Surigao del Sur niadtong Enero 24. Nag-ani ang lima og gulay dihang gipaulanan sila og bala sa mga sundalo. Gipagawas kini sa 3rd SFB nga usa ka engkwentro sa hukbong bayan.

Paglapas sa makitawhanong balaod. Nadakpan sa mga sundalo sa 85th IB ang samarong Pulang manggugubat si Jose dela Cruz o Ka RC human ang usa ka panagsangka sa Barangay Huyon-uyon, San Francisco, Quezon niadtong Enero 29. Giparada siya nga daw usa ka tropeyo imbes nga ilhon isip bihag sa gubat ug tambalan ang iyang mga samad.

Atake sa mga komunidad. Giatake sa halos 200 ka sundalo sa 62nd IB ang Barangay Amuntay, Binalbagan, Negros Occidental ug mga barangay sa Talaon, Aya ug Cansumandig sa La Libertad, Negros Oriental gikan Enero 21 hangtud 27. Narekord dinhi ang lain-laing kaso sa paglapas sa tawhanong katungod.

Sa lungsod sa La Libertad, tulo ka hugna nga pugos nga gisulod ug giutingkay sa mga sundalo ang balay sa tigulang nga magtiayong Marting ug Roama Pedro sa Barangay Amuntay niadtong Enero 22 ug 23. Sa Barangay Aya, giransak ug giguba sa militar ang balay ni Dongkoy Pahayahay niadtong Enero 26. Gisulod usab ang balay sa magtiayong Pecore sa Sityo Mabato, Barangay Talaon.

Niadtong Pebrero 2, gibaharang punggutan og ulo sa 79th IB ang mga mag-uuma nga silang Rex Lumayno ug Eric Opinggo sa Sityo Odiong, Barangay Bandila, Toboso, Negros Occidental samtang iligal nga nakadetine.

Samtang, giransak sa mga sundalo ang balay ni Toto Palay sa parehong barangay bag-o lang ug gihulgang bombahan kini.

Niadtong Enero 7, gihulga sa militar ang sibilyang si Wendel Pasinabo nga punggutan og ulo. AB

#SaveSibuyan. Temporaryong napahunong niadtong Pebrero 4 sa mga residente sa Sibuyan Island sa Romblon ang iligal ug magun-ubong mina sa Altai Philippine Mining Corporation human ang halos 2 ka semanang barikada sa mga lumulupyo. Nagmadaugon ang katawhan bisan bangis nga gibungkag ang ilang barikada niadtong Pebrero 3.

Kampuhan sa Bacolod. Nagpahigayon og duha ka adaw nga kampuhan ang mga mag-uuma sa Negros atubangan sa Department of Agriculture sa Bacolod City niadtong Enero 30-31 aron iduso ang pagresolba sa daghang kaso sa bangi sa yuta sa isla. Samtang anaa sa kampuhan, nagkigdayalogo ang mga mag-uuma sa mga upisyal sa DAR.

Pagdumdum sa Masaker sa Mendiola. Nagmartsa sa Mendiola sa Maynila ang mga grupo sa mag-uuma ug uban pang demokratikong sektor niadtong Enero 22 aron dumdumon ang ika-36 ka tuig sa kawalay hustisya sa mga biktima ug kawalay tinuod nga reporma sa yuta.

Ibasura ang EDCA, MDT. Nagprotesta ang mga grupo nga kaalyansa sa Bayan niadtong Pebrero 2 sa Quezon City aron babagan ang pagbisita ni US Defense Sec. Lloyd Austin nga nagtinguhang papaspason ug padaghanon ang pagatukurong mga base militar sa US sa Pilipinas.

Katungod sa mga mamumuo, panalipdan!

Giduyugan sa lain-laing aktibidad sa mga unyon, asosasyon ug kahugpungan sa mga mamumuo ang gipahigayong High Level Tripartite Mission (HLTM) sa International Labour Organization (ILO) sa Pilipinas niadtong Enero 23-26. Laraw sa maong misyon nga imbestigahan ang mga paglapas sa katungod sa mga mamumuo sa nasud.

Ang HLTM gilunsad human gipanawagan sa mga mamumuo niadtong 2019 nga imbestigahan ang dili moubos sa 380 ka kaso sa pag-atake sa mga unyonista, ug organisador. Human ang kapin duha ka tuig nga pagbalibad sa rehimeng Duterte nga dawaton ang HLTM, napanghingusog nga madayon kini karong tuiga.

Sa rekord sa Center for Trade Union and Human Rights (CTUHR), dili moubos sa 56 ka mamumuo ang gipatay ilalum sa rehimeng Duterte. Lakip dinhi ang mga kaso sa Davao de Oro, Negros Island, Bikol ug Southern Tagalog. Samtang, duha ka organisador sa mga mamumuo ang gidagit sa mga pwersa sa estado ug hangtud karon wala pa gipalutaw. Kapin 30 ka unyon ang biktima sa mga armadong pwersa sa estado ug sa NTF-Elcac sa *red-tagging*, pagpanghadlok ug pugos nga pagpaluwat gikan sa ilang sentrong unyon.

Sa kapin unum ka bulan ni Marcos Jr sa poder, adunay 29 na ka kaso sa pagpanghadlok ug intimidasyon sa mga mamumuo, upat ka kaso sa iligal na pag-aresto ug pagpasaka og gama-gamang kaso. Nataho usab ang kaso sa pagdagit sa duha ka organisador sa mga mamumuo sa Cebu. Sa kasamtangan, 27 unyonista ug tigpanalipud sa mga katungod sa mamumuo ang nakabilanggo ug nag-atubang sa mga gama-gamang kaso.

Panaghiusa ug protesta sa mga mamumuo

Ayha miabot ang upisyal sa ILO, gilunsad sa Kilusang Mayo Uno (KMU) ang mga konsultasyon sa mga mamumuo sa Visayas (Iloilo, Enero 5), Mindanao (Davao, Enero 7) ug Luzon (Laguna, Enero 10). Gipalig-on sa maong mga panagtigum ang pakighiusa nila sa imbestigasyon sa ILO.

Kalabot sa misyon, gitukod ang All Philippine Trade Unions nga gilangkuban sa pinakadakung sentrong unyon sama sa KMU, Federation of Free Workers, PSlink, Trade Union Congress of the Philippines, Partido Manggagawa, Bukluran ng Manggagawang Pilipino, Sentro ng mga Nagkakaisa at Progresibong Manggagawa, Unyon ng mga Manggagawa sa Agrikultura, ug All Workers Unity.

Nagtapok usab ang mga unyon sa mga empleyado sa gubyerno ug gitukod ang All Philippine Public Service Unions aron iduso ang katungod sa pag-unyon, benepisyo ug pagbasura sa kontraktwalisasyon. Naghiusa dinhi ang dili moubos sa 12 ka nasudnong sentrong unyon sa pangpublikong sektor.

Gilatag usab sa mga mamumuo sa panglawas niadtong Enero 22 ang ilang 10 ka puntong rekomendasyon aron ilhon ug panalipdan ang ilang mga katungod. Gipanghingusog usab sa mga magtutudlo nga ilhon ang ilang katungod sa pag-unyon ug dugang-sweldo.

Magkasunod nga protesta ang gilunsad sa mga grupo sa mamumuo sa nasudnong upisina sa Department of Justice ug Department of Labor and Employment sa Maynila. Sa mismong adlaw sa pagsugod sa ILO-HLTM niadtong Enero 23, gisugat og protesta sa gatusan ka mga mamumuo ang delegasyon niini sa Makati City. Nagprotesta usab ang mga mamumuo sa Bacolod City, Cebu City ug Davao City.

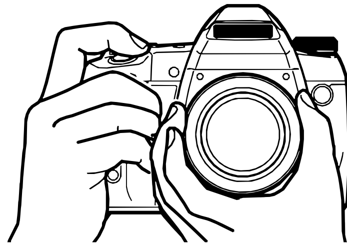
Rekomendasyon sa misyon

Human ang imbestigasyon, giduso sa ILO ang gubyerno sa Pilipinas nga resolbahon ang daghang kaso sa ekstrahudisyal nga pagpamatay sa mga mamumuo ug pagdagit sa mga unyonista ug organisador. Matud sa misyon, "kinahanglang hatagag prayoridad ang kriminal nga imbestigasyon ug... pagpanubag." Pwede kuno kining pangunahan sa usa ka komisyon nga girekomenda niining tukuron.

Gipuna sa misyon ang paglambigit sa estado sa kalihukang mamumuo sa insurhensiya. Matud nila, lapas kini sa balaod ug nagpatunhay sa kultura sa impunidad ug direktang paglapas sa ilang katungod nga mag-unyon.

Giaghat usab niini ang gubyerno sa Pilipinas nga pakusgon ang mga mekanismo sa mga ahensya sa gubyerno aron siguruhon ang kaayuhan sa mga unyon ug protektahan ang mga katungod sa pag-unyon. Kinahanglan kunong aksyunan kini sa gubyerno ug magsumite og taho sa umalabot nga Hunyo 5.

Gikalipay sa All Philippine Trade Unions ang pag-ila sa ILO-HLTM sa mga nasinati sa mga mamumuo ug unyon sa nasud. Matud niini, pakusgon pa nila ang panaghiusa sa mga unyon ug mamumuo aron iduso sa gubyerno ang pag-ila sa ilang mga katungod, trabaho ug suhulan. Magpaabot sila hangtud sa adlaw nga gipangayo sa ILO nga magtaho ang gubyerno kanila. AB

2,093

lamang ang rehistradong *guidance counselor* alang sa **28 milyong estudyante**.

Gikan sa: *Department of Education*

₱155,929

kada usa

sobrang gipresyuhang mga **kamera** nga gipalit sa **DepEd**, nga kung sa *online* o sa ordinaryong tindahan mapalit lamang og **₱21,999**.

$82 milyon

ang gisaad sa US

sa papet nga rehimeng Marcos aron "**papaspason"** ang pagtukod sa unang **lima ka base militar** niini sa Pilipinas subay sa **EDCA**.

Justicefor23Moro

panawagan sa katawhang Moro

alang sa mga Morong brutal nga gipatay sa mga pulis sa palpak nga operasyon sa SAF niadtong **Enero 25, 2015** sa Mamasapano, Maguindanao.

Gikan sa: *Moro Consensus Group*

79 ka araw

lamang ang gikinahanglan para hukman nga dili sad-an si **Juan Jose Remulla III**, anak ni Justice Sec. Jesus Crispin Remulla, sa kasong may kalambigitan sa **iligal nga droga**.

6 ka tuig

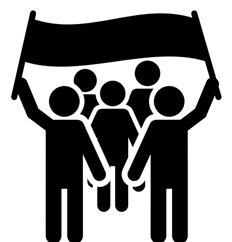
nang nakabilanggo si **Sen. Leila de Lima** sa parehong kaso, bisan sa kawalay ebidensya ug pag-atras sa mga mitestigo batok kaniya.

Pebrero 4, 1899

miulbo ang gubat Pilipino-Amerikano,

dihang pabuthan sa San Juan sa kolonyal nga mga sundalong Amerikano ang mga Pilipinong manggugubat kontra sa langyawng mananakop.

2 milyon

nagprotesta sa France

batok sa sugyot balaodnon nga magpataas sa edad sa magretiro gikan 62 ngadto 64.

Paulion ang giabusong mga migrante, batukan ang *labor export policy*

Usa si Sally sa mga migranteng mamumuo nga bag-o lang nakauli gikan sa Kuwait. Ayha makauli, pipila ka panahon siyang natanggong sa usa ka "shelter" o pasilidad sa embahada sa Pilipinas nga gitukod aron saluon ang mga biktima sa *human trafficking* samtang ginaproseso ang ilang pag-uli sa Pilipinas. Miuli si Sally nga way dala, tungod kay wala siya gisuhulan sa iyang amo ni bisan usa ka higayon.

Kapin 400 ka migrante ang anaa sa mga *shelter* sa embahada sa Pilipinas sa Kuwait, matud kang Sally. Hilabihan ka dugay sa proseso sa pagpauli, matud niya, ug nagdasuk nga daw mga pinirisong mananap ang mga migrante didto. Daghan kanila ang nagsakit tungod sa dili makitawhanong kundisyon sa *shelter*. Gawas sa mga anaa sa *shelter*, daghan pa kaayong migranteng Pilipino ang anaa sa mga prisohan sa Kuwait tungod sa paglayas nila sa ilang mga amo ug uban pang paglapas sa sistemang *kafala*.

Miatubang si Sally sa usa ka *press conference* sa grupong Migrante ug mga tawong simbahan niadtong Enero 27 human migawas ang balita kalabot sa brutal nga pagpatay sa lain na usab nga Pilipinang katabang niadtong Enero 18. Gilugos ug gipatay sa anak sa iyang amo si Jullebee Ranara, 35-anyos. Gisunog ug gilabog ang iyang patayng lawas sa disyerto.

Atubangan sa mga kamera ug mikropono, kunuhay hugot ang suporta sa estado, gikan sa presidente hangtud sa Depatment of Migrant Workers ug OWWA. Luyo niini, liboan pa ka migranteng Pilipino ang gipasagdan sa estado sa brutal ug dili makitawhanong mga kundisyon sa pamuo sa Middle East. Gikan 2017, nakarekord na og 6,000 ka kaso sa pagpang-abuso sa mga mamumuong Pilipino sa Kuwait. Mikabat usab sa 126 ang gipatay nga mga Pilipino dinhi gikan 2016. Lakip dinhi silang Joanna Daniela Demafelis (2018), Constancia Lago Dayag (2019), ug Jeanelyn Villavende (2019).

Matud sa United Methodist Church, sukad nga mabalita ang pagpatay kang Ranara, dili moubos sa 10 ka kanhing nagtrabaho isip katabang sa Kuwait nga biktima usab sa pagpanglugos ang midangop sa ilang upisina. Nakauli man silang buhi sa Pilipinas, ni usa kanila walay nadawatan ni bisan unsang hinabang gikan sa gubyerno.

Brutalidad ug modernong pagpangulipon

Sa banabana sa grupong Migrante, mikabat sa 15 milyong Pilipino ang anaa sa gawas sa nasud. Nagpasulod ang mga *overseas Filipino workers* (OFW) og mga remitans nga naglangkub sa 8.9% sa *gross domestic product* o GDP. Mayorya kanila kababayen-an (59.6%) apan mas gamay ang ilang napadalang remitans (44.47%) tungod sa sagad ubos nga klaseng trabaho ug gamay ang ilang suhol. Daghan kanila mga katabang ug pipila mga tig-limpyo o tindera.

Sa Middle East, pinakadaku ang ihap sa mga mamumuong Pilipino sa Saudi Arabia, sunod sa United Arab Emirates, Kuwait ug Qatar. Niini nga mga nasud, sama sa tanang mga estado sa rehiyon gawas sa Iraq, nagatunhay ang sistemang *kafala*. Naila usab ang maong sistemang isip "sponsorship system," kung asa ginatugutan sa estado ang mga indibidwal o kumpanya nga direktang mukuha og mga langyawng empleyado. Tubag tanan sa nagaempleyo ang gasto sa kontraktwal nga mamumuo. Bugti niini, gunit nila dili lamang ang panginabuhian, apan bisan ang kinabuhi sa trabahador. Bawal sa mga migranteng kontraktwal ang mobalhin og trabaho, bawal usab kanila nga basta basta na lamang mohawa o mouli.

Resulta sa maong sistema, nag-antus ang mga migranteng mamumuo sa labing ubos nga suhulan, dili makitawhanong kundisyon sa trabaho, klase-klaseng abuso ug mangilngig nga mga krimen. Kaylap ang kabangis batok sa kababayen-ang mamumuo, lakip ang pagpanglugos. Sa aktwal, nagsilbing sistema sa modernong pagpangulipon ang kafala.

Niadtong 2022, sa halos 6,000 ka kaso sa pagpangmaltrato ug abuso sa mga migranteng mamumuo nga narekord sa PSA, 5,201 naggikan sa Middle East. Anaa sa 200 lamang niini ang nakasang-at sa mga korte.

Ginabaligya nga murag karne

Dili lamang ang sistemang *kafala* ug kriminal ug abusadong mga amo ang sad-an sa makaluluoy nga kahimtang sa mga kontraktwal nga mamumuo sa gawas sa nasud. Sad-an usab ang reaksyunaryong estado sa Pilipinas nga nagderegularisa sa proseso sa pagpadala og mga mamumuo ug pagpasa sa mga pribadong ahensya sa pamuo sa pagmonitor ug pagsiguro sa ilang kahimtang. Makapila ka beses na usab nga napamatud-an ang pagkainutil sa mga upisyal sa mga embahada sa gubyerno sa pagsalo sa mga migranteng nagpakitabang.

Pinakadakung salaod sa estado ang *labor export policy* kung asa ginabaligya ang mga mamumuong Pilipino nga "murag karne" sa internasyunal nga merkado sa pamuo. Gihimo kini sa estado aron mahuthot ang maksimum nga remitans nga ginapadala nila. Matud sa Migrante, giduso sa estado ang deregulasyon sa deployment aron ipabiling "competitive" o halinon ang mga mamumuo. Matud niini, integrado sa maong palisiya ang pag-agwanta sa mga katabang sa

Sundi sa panid 9

Gen. Durante ug 1001st IBde, berdugo sa Davao

Wala malimud sa militar ug pulis ang krimen ni Brig.Gen. Jesus Durante III, kumander sa 1001st IBde, human nabutyag sa publiko ang ebidensya nga iyang gipapatay si Yvonne Chua-Plaza, usa ka babayeng negosyante. Mismong ang lima ka elemento sa 1001st IBde nga nalambigit sa pagpamatay ang nagtudlo kaniya isip utak sa krimen. Gipusil si Chua-Plaza atubangan sa gipuy-an niyang balay niadtong Disyembre 30, 2022.

Gawas kang Durante, ginganlan nga lambigit sa krimen ang bise kumander niyang si Colonel Michael Licyayo ug lima pang sundalo. Ayha niini, gibutyag sa mga paryente ug higala ni Chua-Plaza ang mga panagbayloay og mensahe sa telepono tali niya ug ni Durante, ingonman ang mga litrato sa negosyante nga bun-og ang tawong ug mga braso. Sa iyang mga mensahe, direkta niyang ginganlan nga si Durante ang nangulata kaniya.

Lakip sa mga *post* ni Chua-Plaza ang hulga nga iyang ibutyag ang tinuod nga panghitabo sa pagpatay sa militar kang Menardo Villanueva (Ka Bok) ug Chad Booc. Matud niya, daghan siyang ebidensya sa gihimo mismo ni Durante kang Villanueva ug Booc. Gilakipan niya og litrato sa patayng lawas ni Ka Bok ang iyang *post* ug daghan pa daw siyag litrato.

Gituboy si Durante isip kumander sa 1001st IBde niadtong Agosto 2021, human siyang magsilbing hepe sa Presidential Security Group sa kanhing presidente nga si Rodrigo Duterte. Ayha niini, nagsilbi siya sa 1st Scout Ranger Battalion, ug hepe usab sa Task Force Davao.

Berdugong bakakon

Niadtong Pebrero 24, 2022, gipanghinambog ni Durante ang pagpatay sa 1001st IBde sa mga magtutudlong sina Chad Booc ug Gelejurain Ngujo, kauban ang sama nilang sibilyan nga silang Elgyn Balonga, Tirso Añar ug Robert Aragon sa New Bataan, Davao de Oro. Gipanghingusog ni Durante nga napatay ang lima sa usa ka engkwentro, bisan og gipanghimakak na sa lokal nga yunit sa hukbong bayan nga adunay nahitabong panagsangka sa lugar. Migawas sa awtopsiya sa patayng lawas ni Booc nga tinuyo siyang gipatay.

Si Durante usab ang nag-anunsyo sa mga bakak nga napatay sa mga engkwentro ang tulo ka mga kadre sa Partido sa Southern Mindanao Region niadtong 2022.

Usa dinhi si Villanueva nga matud niya napatay sa Barangay Libudon sa Mabini, Davao de Oro niadtong Enero 5, 2022. Ang tinuod, Disyembre 2021 pa gunit sa 1001st IBde si Villanueva. Gitago ug gitortyur siya ayha gilutaw nga patay na. Gipatay usab sa mga berdugo si Sandra Reyes (Ka Kaye) nga gituuhang nadakpan kauban ni Ka Bok.

Usa pa ka ngilngig nga kaso ni Durante ug sa 1001st IBde ang pagdagit, pagtago ug kadugayan tinuyong pagpatay kang Ezequiel Daguman (Ka Rey) niadtong Marso 2022. AB

Gikan sa panid 8

ilang kahimtang kung asa ginapatrabaho niini ang mga mamumuo bisan sa abusadong amo ug ginapasa ang obligasyong serbisyo sa mga *recruitment agency* sa panahong ginapig-ot sila, ginamaltrato o ginahulgang patyon.

Kada adlaw, kapin 6,000 ka Pilipino ang mogawas sa nasud aron magtrabaho. Samtang labaw pang nagkadaku ang ilang ihap, nagkagamay man usab ang kapasidad ug interes sa estado nga protektahan sila.

Gimakmak sa Migrante ang palisiya sa *labor export* ug nanawagan nga ibasura kini. Imbes nga ibaligya ang mga mamumuo, kinahanglang hinanali nga himuon sa estado ang sustenableng programa sa reintegrasyon sa mga mamumuo. Mapuslan pag-ayo sa nasud ang mga kahanas ug kusog-pamuo sa mga nars, titser, *caregiver*, ug daghan pang uban nga napugos nga magtrabaho sa ubang nasud. Kadungan niini, kinahanglang hinanali nga mapauli ang tanang mga kontraktwal nga mamumuong nag-antus karon sa ubang nasud ug kab-oton ang hustisya alang sa tanang mga biktima sa pagpangmaltrato, pagpang-abuso ug pagpamatay. AB

Armadong pagsukol sa Myanmar, mikusog

Nagkakusog ang armadong pagsukol sa katawhan sa Myanmar batok sa huntang militar samtang pasulod sa ikatulong tuig ang brutal nga paghari niini.

Niadtong Pebrero 1, gibalita nga mikabat sa 43 armadong pwersa sa hunta ang napatay sa mga rehiyon sa Mandalay, Sagaing ug Magwe, sulod lamang sa tulo ka adlaw.

Lakip dinhi ang pipila ka kumander sa Tatmadaw nga giambus sa haywey sa lungsod sa Shwebo, rehiyon sa Sagaing, gamit ang mga *landmine*. Sa interbyu sa usa sa mga manggugubat nga nagpatuman sa ambus, migamit sila og mga *landmine* nga ilang hinimo. Bisan pa og delikado ang operasyon tungod kay kinahanglan nilang modikit sa kampo nga kusog-batalyon, nahimo sa 11-katawong tim ang opensiba aron hampakon ang hunta. Trese ka pwersa sa hunta ang napatay ug unum ang nasamdan.

Lima pa ka pwersa sa hunta sa lungsod sa Ayadaw sa parehong rehiyon ang napatay human gipabusikaran og mga bomba ang ilang tsekpoynt ug detatsment gamit ang usa ka *drone*. Usa ka 4-katawong tim ang naghimo sa *drone strike* nga naghulog og walo ka bomba. Gawas sa lima ka patay, 10 ka pwersa pa sa hunta ang nasamdan.

Sa Sagaing gihapon, duha ka pwersa sa hunta ang napatay ug daghan ang nasamdan sa tulo ka magkabulag nga reyd sa detatsment ug istasyon sa pulis. Duha pa ang napatay ug daghan usab ang nasamdan dihang giambus sa mga armadong katawhan ang 60-katawong yunit sa Tatmadaw sa 18 ka *landmine*.

Mga *landmine* usab ang gigamit sa mga armadong katawhan sa mga operasyon niini sa Magwe ug Mandalay.

Samtang, binurong nga gipalanat sa huntang militar ang paghari niini og dugang unum ka bulan. Sukwahi kini sa saad niining magpahigayon og eleksyon aron subling tukuron ang sibilyang gubyerno usa ka tuig human magkudeta aron sakmiton ang estado poder niadtong Pebrero 1, 2021.

Gipwesto sa maong kudeta sa gahum si Gen. Min Aung Hlaing, ang nangulo sa kudeta. Subling gipriso sa militar si Aung San Suu Kyi nga kanhing nagbarog nga lider sa sibilyang gubyerno.

Bisan ipahigayon ang eleksyon, kabalaka sa mayorya nga pagagamiton lamang kini sa hunta aron himuong lehitimo ang paghari sa militar. Kini tungod kay gihukman niini ang karibal nga si Aung San Suu Kyi sa pagkabilanggo og hangtud 33 ka tuig sa mga kasong gipasaka sa hunta batok kaniya. Gitanyag ang mga silot sa mga tago ug maanomalyang pagtaral.

Ilalum sa brutal nga huntang militar, nakasinati og grabeng terorismo ug pagpamig-ot ang katawhan sa Myanmar. Sa milabayng duha ka tuig, halos 3,000 ka sibilyan ang gipatay sa hunta, kadaghanan mga nagsalmot sa malinawong protesta. Kapin 18,000 ang gipriso tungod sa ilang pagsupak sa kudeta ug pagpanghingusog nga ibalik ang napili nga mga upisyal sa pwesto ug ang mga katungod sibil sa katawhan.

Sa kabanikanhan, kaylap ang pagpanghulog og bomba gikan sa ere nga mipatay bisan sa mga bata ug tiguwang. Lakip sa pinakabrutal ang pagpamomba sa Tatmadaw sa usa ka eskwelahan niadtong Setyembre 2022 nga mipatay sa dili moubos sa 11 ka batang estudyante. Gisundan kini sa pagpamomba sa usa ka konsyierto sa minoryang Kachin nga mipatay sa 50 katawo samtang 70 ang nasamdan.

Kaylap usab ang pagpanunog sa kabalayan ug pagpalayas sa mga komunidad. Liboang katawhan, sagad gikan sa nasudnong minorya, ang napugos nga milabang sa mga utlanan padulong sa Thailand ug India aron magpadangop.

Luyo sa brutal nga paglapas sa hunta sa mga tawhanong katungod ug internasyunal nga makitawhanong balaod, padayon kining gisuportahan sa mga imperyalistang korporasyon, lakip ang higanteng kumpanya sa lana nga Total. AB

Parangal sa CPI (Maoist): Ka Joma, proletaryong internasyunalista

ISIP PAGPARANGAL ug pag-ila sa mga tampo ni Kaubang Jose Maria Sison sa internasyunal nga kalihukang komunista, gipangunahan sa Communist Party of India (Maoist) ang "Adlaw sa Paghandum kang Kaubang Joma" niadtong Enero 16. Nagtapok ang mga myembro sa CPI (Maoist), mga manggugubat sa People's Liberation Guerilla Army (PLGA) ug mga myembro sa rebolusyonaryong organisasyon sa India aron dumdumon si Ka Joma.

Bitbit ang dakung pulang balatengga, mga plakard ug pulang bandila, nagmartsa ang gatusan ka katawhan ug mga manggugubat nga Indian sa wala ginganli nga komunidad. Kadaghanan kanila mga minorya sa India ug pami-pamilyang naggikan sa komunidad sa baseng masa sa PLGA ug CPI (Maoist). Gisulat sa mga balatengga ug plakard nila ang: "Pulang saludo Ka Joma!" Nagpormasyon usab ang mga manggugubat sa PLGA ug taas kamaong gisaludohan si Ka Joma.

Nagpamahayag usab sa pakighiusa ang ubang mga rebolusyonaryo ug komunistang partido ug organisasyon sa Adlaw sa Paghandum.

Ayha niini, daghang internasyunal nga organisasyon na usab ang miila kang Ka Joma dihang siya mipanaw. Gipasidunggan siya sa daghang organisasyon sa iyang bantugang mga tampo sa pag-asdang sa internasyunal nga kalihukang komunista ug pagpasiugda sa anti-imperyalistang kalihukan sa tibuok kalibutan.